

הַלְבוֹת שְׁחִיטָה פָּרָק יא

א. כֹּל בְּהֵמָה אוֹ חֵיה אוֹ עוֹף שֶׁנִּלְד בְּהֵן סִפֵּק טְרֵפָה מְטַרְפוֹת אֵלּוּ כְּגוֹן בְּהֵמָה שֶׁנִּפְלָה וְלֹא הִלָּכָה, אוֹ שֶׁנִּטְרָפָה בְּיַד חֵיה וְאִין יָדוּעַ אִם הָאָדָם הַבָּשָׂר כִּנְגַד בְּנֵי מַעִים אוֹ לֹא הָאָדָם, אוֹ שֶׁנִּחְבְּסָה גִלְגֻּלְתָּהּ וְאִין יָדוּעַ אִם רֵבָה אוֹ מְעוּטָה, וְכִיּוֹצֵא בְּדִבְרֵים אֵלּוּ אִם הָיָה זָכָר וְשֶׁהָיָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ, הָרִי זֶה בְּחֻזְקַת שְׁלָמָה כְּשֶׁאֵר כָּל הַבְּהֵמוֹת; וְאִם הָיְתָה נִקְבָּה, עַד שֶׁתֵּלַד. וּבְעוֹף בְּזָכָר, שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ; וּבִנְקֵבָה, עַד שֶׁתֵּלַד כָּל הַבִּיצִים שֶׁלְטַעֲיִנָּה הִרְאוּנָה, וְתִטַּעַן טַעֲיִנָּה שְׁנֵיה וְתֵלַד. וְאִסּוּר לְמַכּוֹר סִפֵּק טְרֵפָה זֶה לַגּוֹי בְּתוֹךְ זְמַן זֶה, שְׁמָא יִמְכְּרָנָה לְיִשְׂרָאֵל.

ב. כֹּל בְּהֵמָה חֵיה וְעוֹף בְּחֻזְקַת בְּרִיאִין הֵן, וְאִין חוֹשְׁשִׁין לָהֶן שְׁמָא יֵשׁ בְּהֵן טְרֵפָה. לְפִיכֵךְ כְּשִׁישְׁחֲטוּ שְׁחִיטָה כְּשֶׁרָה, אֵינָן צָרִיכִין בְּדִיקָה שְׁמָא יֵשׁ בְּהֵן אַחַת מִן הַטְּרֵפוֹת; אֲלֹא הָרִי הֵן בְּחֻזְקַת הֵתֵר עַד שֶׁיּוֹלַד לָהֶן דְּבַר שְׁחוֹשְׁשִׁין לוֹ, וְאַחֵר כֶּךָ בּוֹדֵקִין עַל אוֹתוֹ דְּבַר בְּלֶכֶד.

ג. כִּיצַד: כְּגוֹן שֶׁנִּשְׁמַט הַגֶּף שְׁלֵעוֹף, בּוֹדֵקִין אֶת הָרֹאֶה שְׁמָא נִקְבָּה; נִפְלָה הַבְּהֵמָה, בּוֹדֵקִין אוֹתָהּ שְׁמָא נִתְרַסְקוּ אֲבָרֶיהָ; נִתְרוּצֵץ עֵצָם הָרֹאֶשׁ, בּוֹדֵקִין שְׁמָא נִקְבַּ קְרוֹם שְׁלֵמוֹת; הִכָּה אוֹתָהּ קוֹץ אוֹ נִזְרֵק בָּהּ חֵץ אוֹ רִמָּח וְכִיּוֹצֵא בְּהֵן וְנִכְנָס לַחֲלָלָהּ, חוֹשְׁשִׁין לָהּ, וְצָרִיכָה בְּדִיקָה כִּנְגַד כָּל הַחֲלָל, שְׁמָא נִקְבַּ אֶחָד מִן הָאֲבָרִין שֶׁתִּטְרֹף בְּנִקְיַבְתָּן. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזֶה.

ד. לְפִיכֵךְ רֹאֶה שֶׁהָעֵלֶת צִמְחִין, אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ סְרָכוֹת, כִּמוֹ חוֹטִין תְּלוּיִין מִמֶּנָּה וְלִדְפֹן, אוֹ לֵלֵב אוֹ לְטְרַפֵּשׁ הַכֶּבֶד חוֹשְׁשִׁין לָהּ, שְׁמָא נִקְבָּה וְצָרִיכָה בְּדִיקָה; וְכֵן אִם נִמְצָא בָּהּ אֲבַעְבוּעַ מִלֵּא לַחֹה חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא נִקְבַּ סִּמְפוֹן שֶׁתַּחֲתִיו, וְצָרִיכָה בְּדִיקָה.

ה. מִן הַדִּין הָיָה עַל דֶּרֶךְ זֶה, שְׁאִם נִמְצְאוּ הָרֹאֶה תְּלוּיָה בְּסְרָכוֹת כִּמוֹ חוֹטִין אִם הָיוּ מִן הָאֵם שְׁלֵרָאָה וְלִדְפֹן, אוֹ שֶׁהָיוּ לֵלֵב אוֹ לְטְרַפֵּשׁ הַכֶּבֶד שְׁחוֹתְכִין אֶת הַסְּרָכָה, וּמוֹצִיאִין אֶת הָרֹאֶה, וְנוֹפְחִין אוֹתָהּ בְּפוֹשְׁרִין: אִם נִמְצְאוּ נְקוּבָה, טְרֵפָה; וְאִם לֹא נִתְבַּעְבַּע הַמַּיִם, הָרִי הִיא שְׁלָמָה מִכָּל נִקְבַּ, וּמִתַּרְת, וְסְרָכָה זֶה לֹא הָיְתָה בְּמָקוֹם נִקְבַּ, אוֹ שְׁמָא נִקְבַּ קְרוֹם הָעֲלִיּוֹן בְּלֶכֶד. וּמַעֲוֹלָם לֹא רָאִינוּ מִי שֶׁהוֹרָה כֶּךָ, וְלֹא שֶׁמַּעֲנוּ בְּמָקוֹם שֶׁעוֹשִׁין בּוֹ כֶּךָ, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵלּוּ הֵן הַדְּבָרִים הַנִּרְאִין מִדְּבָרֵי חֲכָמֵי הַתְּלָמוֹד.

ו. הַמִּנְהֵג הַפְּשוּט בְּיִשְׂרָאֵל כֶּךָ הוּא כְּשִׁשְׁחֲטִין אֶת הַבְּהֵמָה אוֹ אֶת הַחֵיה, קוֹרְעִין אֶת הַטְּרַפֵּשׁ שֶׁלְכָבֶד, וּבּוֹדֵקִין אֶת הָרֹאֶה בְּמָקוֹמָה: אִם לֹא נִמְצְאוּ תְּלוּיָה בְּסְרָכָה, אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ סְרָכָה מֵאֲזֵן מֵאֲזֵן רֹאֶה וְלִבָּשָׁר שֶׁבְּמָקוֹם רְבִיצָתָהּ, בֵּין בָּשָׂר שְׁבִין הַצִּלְעוֹת בֵּין בָּשָׂר שֶׁבַחְתָּהּ, אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ סְרָכָה מֵאֲזֵן לֵאֲזֵן עַל הַסִּדֵּר, אוֹ מִן הָאֵם לֵאֲזֵן הַסְּמוּכָה לָהּ הָרִי אֵלּוּ מִתִּירִין אוֹתָהּ.

ז. וְאִם נִמְצָא חוֹט יוֹצֵא מִן הָאֵם שְׁלֵרָאָה לְאִיזָה מָקוֹם שִׁימָשָׁךְ, וְאִפְלוּ הָיָה כַּחוֹט הַשְּׁעָרָה אוֹסְרִין אוֹתָהּ. וְכֵן אִם הָיָה מִן הָרֹאֶה חוֹט מְשׁוּךְ לֵלֵב, אוֹ לְטְרַפֵּשׁ הַכֶּבֶד, אוֹ לְכִיס הַלֵּב, אוֹ לְוֶרְדָּה בֵּין שֶׁהָיָה הַחוֹט מִן הָאֵם שְׁלֵרָאָה, בֵּין שֶׁהָיָה מִן הָאֲזֵן, וְאִפְלוּ הָיָה כַּחוֹט הַשְּׁעָרָה אוֹסְרִין אוֹתָהּ. וְכֵן וֶרְדָּה שֶׁנִּמְצְאוּ דְּבוּקָה בְּכִיסָה, אוֹ חוֹט יוֹצֵא מִמֶּנָּה לְכִיסָה אוֹסְרִין אוֹתָהּ. וְחוֹט הַיּוֹצֵא מֵאֲזֵן לֵאֲזֵן שְׁלֹא עַל הַסִּדֵּר, אוֹסְרִין אוֹתָהּ.

ח. יש מקומות שמנהגן אם מצאו סרכה מן האזן לפשר ולעצם שבצלעות, והסרכה דבוקה בשתייהן אוסרין אותה. ואבא מרי זצ"ל, מן האוסרין; ואני, מן המתירין. ומעוט מקומות, מתירין אפלו נדבקה בעצם לבדו; ואני, אוסר. ויש מקומות שנופחין את הראה, שמא יש בה נקב; ורוב המקומות, אין נופחין שהרי לא נלד דבר שגורם לחשש. ומעולם לא נפחנו ראה בספרד ובמערב, אלא אם נלד לנו דבר שחוששים לו. ודברים אלו כלן אינן על פי הדין, אלא על פי המנהג, כמו שבארנו. ומעולם לא שמענו במי שבדק עוף, אלא אם נלד לו חשש.

ט. מי ששחט את הבהמה, וקרע את הבטן, וקדם שיבדק את הראה בא כלב או גוי, ונטל את הראה והלך לו הרי זו מתרת: ואין אומרים שמא נקובה היתה הראה, או שמא דבוקה היתה שאין מחזיקין אסור; אלא הרי זו בחזקת הטר, עד שיודע במה נטרפה. וכשם שאין חוששין לקרום מוח ולשדרה וכיוצא בהן, כך לא נחוש לראה שאבדה. ואין בזה מנהג שדבר שאינו מצוי, אין בו מנהג.

י. בא הגוי או הישראלי והוציא את הראה קדם שתבדק, והרי היא קימת נופחין אותה, ואף על פי שאין אנו יודעין אם היו שם צמחין או לא היו: מפני פשוט המנהג.

יא. יש מקומות שאם ימצאו סרכות מדלדלות מן הראה אף על פי שאינן דבוקות, לא לדפן ולא למקום אחר אוסרין אותה. ודבר זה הפסד גדול הוא, ואבוד לממונם של ישראל. ומעולם לא נהגו זה בצרפת, ולא בספרד; ולא נשמע זה במערב. ואין ראוי לנהג במנהג זה, אלא נופחין אותה בלבד אם נמצאת שלמה מן הנקב, הרי זו מתרת.